

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πειραιάς, 16.4.2009

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ

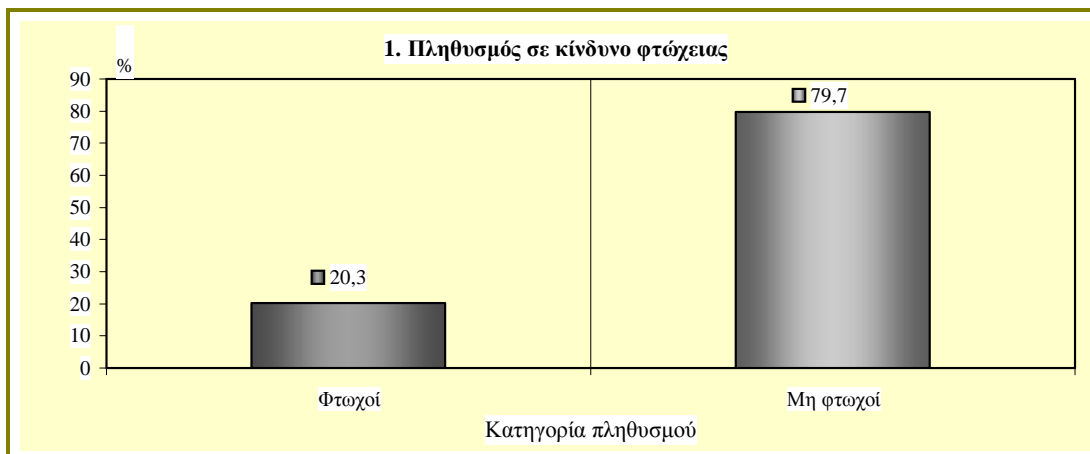
ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ 2007

Από τη Γενική Γραμματεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών, έτους 2007 (European Union - Statistics on Income and Living Conditions), με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2006.

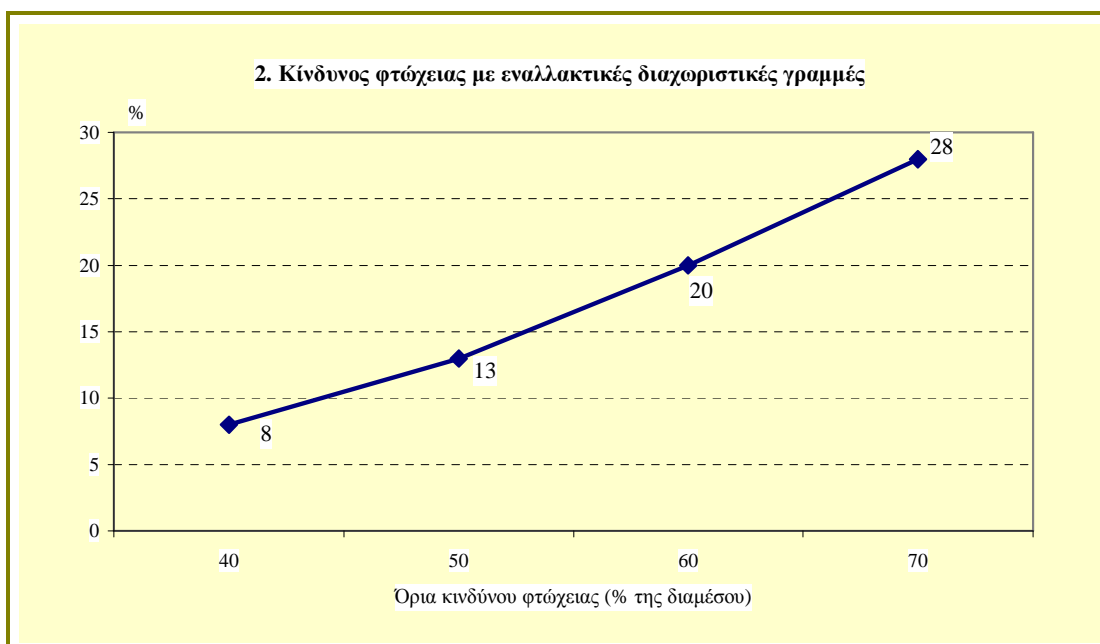
Α. Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας και κατώφλι φτώχειας

Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας	20%
Κατώφλι κινδύνου φτώχειας ανά άτομο	6.120,00 ευρώ
Κατώφλι κινδύνου φτώχειας για νοικοκυριά με δυο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά	12.852,00 »
Ετήσιο μέσο ατομικό ισοδύναμο εισόδημα	12.130,28 »
Ετήσιο μέσο διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών	21.140,37 ευρώ

- Το έτος 2006, το 20,3% του πληθυσμού της Χώρας ανήκε σε νοικοκυριά με χαμηλό εισόδημα. Επισημαίνεται ότι ο παραπάνω δείκτης, υπολογιζόμενος με την ίδια μεθοδολογία, παρουσιάζει σχετική σταθερότητα κατά τα τελευταία 13 έτη για τα οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, κυμαινόμενος μεταξύ 20% και 23% (στρογγυλοποιημένα ποσοστά).
- Το χρηματικό όριο της φτώχειας ανέρχεται στο ετήσιο ποσό των 6.120,00 ευρώ ανά άτομο και σε 12.852,00 ευρώ για νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά.
- Το μέσο ετήσιο ατομικό ισοδύναμο εισόδημα ανέρχεται σε 12.130,28 ευρώ και το μέσο ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών της Χώρας σε 21.140,37 ευρώ.
- Τα νοικοκυριά που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας εκτιμώνται σε 838.910 και τα μέλη τους σε 2.190.933.

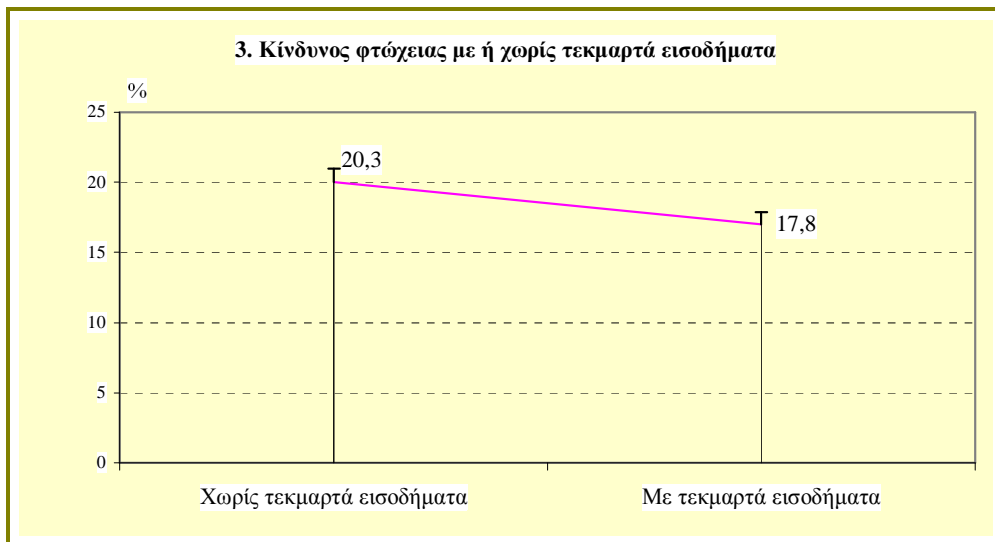

- Ο κίνδυνος φτώχειας, υπολογιζόμενος με τις εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές των 40%, 50% και 70% του συνολικού διαθέσιμου διάμεσου ισοδύναμου εισοδήματος, ανέρχεται σε ποσοστό 8%, 13% και 28%, αντίστοιχα (γράφημα 2).

Β. Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας αφού συμπεριληφθούν τα τεκμαρτά εισοδήματα

- Ο σχετικός κίνδυνος φτώχειας, αφού συμπεριληφθούν στο διαθέσιμο εισόδημα εισοδηματικές ροές, όπως ιδιοκατοίκηση, παροχές σε είδος προς μισθωτούς και ιδιοκατανάλωση, μειώνεται κατά, περίπου, 2,5 ποσοστιαίες μονάδες (γράφημα 3).
- Η μεγαλύτερη μείωση παρατηρείται στην ομάδα ηλικιών 65 ετών και άνω, στην οποία ο κίνδυνος φτώχειας εκτιμάται σε 17% από 23% και στην ομάδα ηλικιών 75 ετών και άνω σε 25% από 31%, δηλαδή έχουμε μείωση 6 ποσοστιαίων μονάδων (πίνακας 2γ).

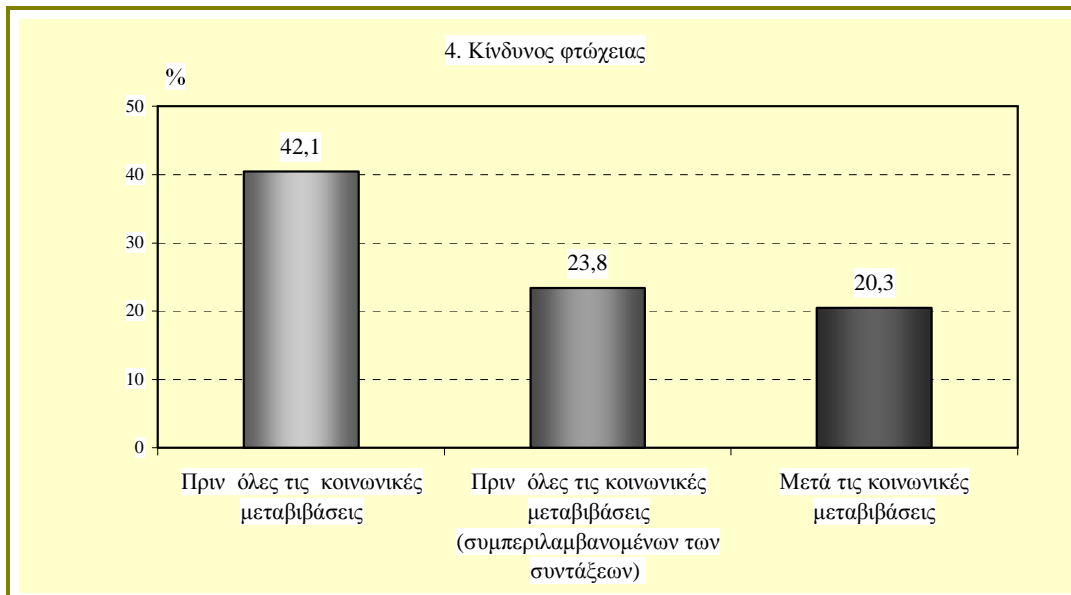

Γ. Οι κοινωνικές μεταβιβάσεις μειώνουν το ποσοστό κινδύνου φτώχειας, περίπου, κατά το ήμισυ

- Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας πριν από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (δηλαδή μη συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών επιδομάτων⁽¹⁾ και των συντάξεων⁽²⁾ στο συνολικό εισόδημα των νοικοκυριών) ανέρχεται σε 42,1%, ενώ όταν περιλαμβάνονται μόνο οι συντάξεις και όχι τα κοινωνικά επιδόματα μειώνεται στο 23,8% (γράφημα 4).
- Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας πριν από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (δηλαδή μη συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών επιδομάτων και των συντάξεων στο συνολικό εισόδημα των νοικοκυριών) εκτιμάται σε 82% για άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω, αποδεικνύοντας τη σημαντική επίδραση των κοινωνικών μεταβιβάσεων και κυρίως των συντάξεων.

(1) Κοινωνικά επιδόματα είναι η κοινωνική βοήθεια (ΕΚΑΣ, εισοδηματικές ενισχύσεις σε νοικοκυριά μόνιμων κατοίκων ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, επίδομα μακροχρόνια ανέργων ηλικίας 45-65 ετών κλπ.), τα οικογενειακά επιδόματα, τα επιδόματα / βοηθήματα ανεργίας, τα επιδόματα / βοηθήματα ασθενείας, τα επιδόματα / βοηθήματα αναπηρίας - ανικανότητας και οι εκπαιδευτικές παροχές

(2) Ως συντάξεις θεωρούνται οι συντάξεις γήρατος από εργασία και οι συντάξεις / βοηθήματα από το / τη σύζυγο.

- Τα κοινωνικά επιδόματα μειώνουν το ποσοστό της φτώχειας κατά 3,5 ποσοστιαίες μονάδες.
- Οι συντάξεις μειώνουν το ποσοστό της φτώχειας κατά 18,3 ποσοστιαίες μονάδες.
- Το σύνολο των κοινωνικών μεταβιβάσεων μειώνει το ποσοστό της φτώχειας κατά 21,8 ποσοστιαίες μονάδες.
- Οι κοινωνικές μεταβιβάσεις περιορίζουν σημαντικά τον κίνδυνο φτώχειας ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω. Ο σχετικός κίνδυνος φτώχειας πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, για αυτή την ομάδα ηλικιών, εκτιμάται στο 82%, ενώ μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις εκτιμάται στο 28% του παραπάνω πληθυσμού, δηλαδή παρατηρείται μείωση 54 ποσοστιαίων μονάδων.
- Η επίδραση των κοινωνικών μεταβιβάσεων στη μείωση του κινδύνου φτώχειας είναι μικρότερη στον πληθυσμό ηλικίας 18-64 ετών. Ο σχετικός κίνδυνος φτώχειας πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, για αυτή την ομάδα ηλικιών, εκτιμάται στο 34% (πίνακας 8β), ενώ μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις εκτιμάται στο 22% του παραπάνω πληθυσμού, δηλαδή παρατηρείται μείωση κατά 12 ποσοστιαίες μονάδες (πίνακες 8α και 8β).
- Οι κοινωνικές μεταβιβάσεις (συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων) αποτελούν το 27,2% του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών της Χώρας.
  - Οι συντάξεις εμφανίζουν ένα αξιόλογο μερίδιο του διαθέσιμου εισοδήματος, αφού αποτελούν το 24,1%.
  - Τα κοινωνικά επιδόματα αποτελούν το 3,1% του διαθέσιμου εισοδήματος.
- Οι κοινωνικές μεταβιβάσεις (συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων) αποτελούν το 65% του διαθέσιμου εισοδήματος του πληθυσμού που κατατάσσεται στο κατώτατο δεκατημόριο, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στο ανώτατο δεκατημόριο εκτιμάται σε 15%.
- Οι κοινωνικές μεταβιβάσεις (μη συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων) αποτελούν το 9% του διαθέσιμου εισοδήματος του πληθυσμού που κατατάσσεται στο κατώτατο δεκατημόριο, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στο ανώτατο δεκατημόριο εκτιμάται σε 0,8%.

Δ. Χαρακτηριστικά πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας

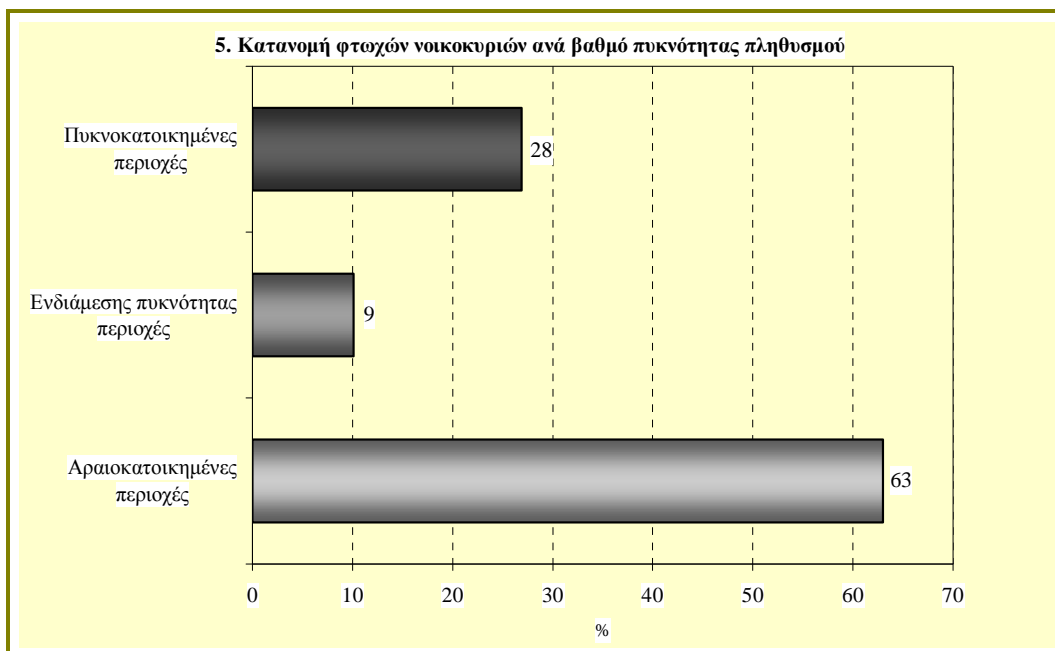
- Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας είναι υψηλότερο στις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες, 21% και 20%, αντίστοιχα (πίνακας 2α). Τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά με θήλυ μέλος απειλούνται από τη φτώχεια σε ποσοστό 29%, ενώ τα αντίστοιχα με άρρεν μέλος σε ποσοστό 25% (πίνακας 4).
- Ο κίνδυνος φτώχειας για παιδιά 0-17 ετών (παιδική φτώχεια) ανέρχεται σε 23,0 % (πίνακας 2α).
- Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών υπολογίζεται σε ποσοστό 23%, ενώ για άτομα ηλικίας 18 έως 24 ετών σε ποσοστό 24% (πίνακας 2α).
- Οι εργαζόμενοι κινδυνεύουν λιγότερο από τους ανέργους και τους οικονομικά μη ενεργούς (συνταξιούχους, νοικοκυρές κλπ.). Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας των εργαζομένων ανέρχεται σε 14% (άνδρες 15% και γυναίκες 12%), των μη εργαζομένων σε 25% και των ανέργων σε 35% (πίνακας 3α).
- Ο σχετικός κίνδυνος φτώχειας, κατά κατάσταση απασχόλησης, για τους εργαζομένους με πλήρη απασχόληση ανέρχεται σε 13%, ενώ για τους εργαζομένους με μερική απασχόληση ανέρχεται σε 27% (πίνακας 3β).
- Τα νοικοκυριά που διαμένουν σε ιδιόκτητη κατοικία απειλούνται από φτώχεια κατά 20%, ενώ αυτά που διαμένουν σε ενοικιασμένη κατοικία κατά 23% (πίνακας 5α). Ο σχετικός κίνδυνος φτώχειας ηλικιωμένων 75 ετών και άνω, κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς, ανέρχεται για μεν τους ιδιοκτήτες σε 33%, για δε τους ενοικιαστές σε 13% (πίνακας 5β).
- Ο κίνδυνος φτώχειας των νοικοκυριών με εξαρτώμενα παιδιά και χωρίς εργαζόμενα μέλη ανέρχεται σε 47,0% του συνόλου των νοικοκυριών αυτής της κατηγορίας, ενώ ο αντίστοιχος δείκτης για νοικοκυριά χωρίς παιδιά και χωρίς εργαζόμενα μέλη ανέρχεται σε 25,0% (πίνακας 6).
- Ο κίνδυνος φτώχειας των νοικοκυριών με ένα γονέα και, τουλάχιστον, ένα εξαρτώμενο παιδί ανέρχεται σε 34,0% των νοικοκυριών αυτής της κατηγορίας, ενώ ο αντίστοιχος δείκτης για τα νοικοκυριά με δύο γονείς και ένα εξαρτώμενο παιδί ανέρχεται σε 20,0% (πίνακας 4).
- Οι αμοιβές των μισθωτών ανδρών υπερτερούν των αντίστοιχων των γυναικών κατά 9% (πίνακας 13).
- Τα μέλη των νοικοκυριών, που διαμένουν σε αραιοκατοικημένες περιοχές, απειλούνται από τη φτώχεια περισσότερο από αυτά που διαμένουν σε πυκνοκατοικημένες και ενδιάμεσης πυκνότητας περιοχές. Τα ποσοστά κινδύνου φτώχειας ανά βαθμό πυκνότητας⁽⁴⁾ πληθυσμού είναι 28%, 9% και 63%, αντίστοιχα, για τις πυκνοκατοικημένες, ενδιάμεσης πυκνότητας και αραιοκατοικημένες περιοχές (γράφημα 5).

---

(4) **α. Πυκνοκατοικημένη περιοχή:** Πρόκειται για περιοχή με πυκνότητα άνω των 500 κατοίκων ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο και πληθυσμό, τουλάχιστον, 50.000 κατοίκους.

β. Περιοχή ενδιάμεσης πυκνότητας: Πρόκειται για περιοχή με πυκνότητα άνω των 100 κατοίκων ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, η οποία είτε έχει συνολικό πληθυσμό, τουλάχιστον, 50.000 κατοίκους είτε γειτνιάζει με πυκνοκατοικημένη περιοχή.

γ. Αραιοκατοικημένη περιοχή: Πρόκειται για περιοχή που δεν ανήκει σε καμία από τις προηγούμενες δύο κατηγορίες.

Ε. Βάθος του κινδύνου της φτώχειας

- Το βάθος (χάσμα) της φτώχειας, το οποίο αναφέρεται στην εισοδηματική κατάσταση των ατόμων που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας, ανέρχεται στο 26%. Αυτό σημαίνει ότι το 50% των φτωχών κατέχουν εισόδημα μεγαλύτερο από το 74% του ορίου της φτώχειας (6.120,00 ευρώ), δηλαδή πάνω από 4.534,92 ευρώ, ετησίως, ανά άτομο (πίνακας 9α).
- Το μεγαλύτερο βάθος κινδύνου φτώχειας, σε ποσοστό 29%, εκτιμάται για άτομα ηλικίας 0-17 ετών (πίνακας 9α).

ΣΤ. Δείκτες ανισότητας

- Ο δείκτης S80/S20, που εξετάζει το μερίδιο του εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού προς το εισόδημα του φτωχότερου 20% του πληθυσμού, ανέρχεται στο 6, δηλαδή το μερίδιο του εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού είναι 6 φορές υψηλότερο από το εισόδημα του φτωχότερου 20% του πληθυσμού (πίνακας 10).
- Ο ίδιος δείκτης για άτομα ηλικίας έως 64 ετών εκτιμάται σε 6,3, ενώ για άτομα 65 ετών και άνω εκτιμάται σε 4,8 (πίνακας 10α).
- Ο συντελεστής Gini ⁽⁵⁾ υπολογίστηκε σε 34,3. Η μεγαλύτερη ανισότητα (37,8) παρατηρείται στις γυναίκες της ομάδας ηλικιών από 16-24 ετών (πίνακας 11α).

(5) Ο συντελεστής Gini ορίζεται ως λόγος των αθροιστικών μεριδίων του πληθυσμού, κατανεμημένου ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος προς το αθροιστικό μερίδιο του συνολικού ποσού που λαμβάνουν, και η τιμή του κυμαίνεται από 0 (πλήρης ισότητα) έως 1 (πλήρης εισοδηματική ανισότητα). Αν όλο το εθνικό εισόδημα ήταν συγκεντρωμένο σε ένα άτομο, ο συντελεστής θα ήταν 1. Αν ο συντελεστής Gini ήταν π.χ. 0,30, αυτό σημαίνει ότι αν πάρουμε 2 τυχαία άτομα, τότε αναμένουμε ότι το εισόδημά τους θα διαφέρει κατά 30% του μέσου όρου.

Σχόλιο [v1]: Ο συντελεστής Gini ορίζεται ως λόγος των αθροιστικών μεριδίων του πληθυσμού, κατανεμημένου ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος προς το αθροιστικό μερίδιο του συνολικού ποσού, που λαμβάνουν, και η τιμή του κυμαίνεται από 0 (πλήρης ισότητα) έως 1 (πλήρης εισοδηματική ανισότητα). Αν όλο το εθνικό εισόδημα ήταν συγκεντρωμένο σε ένα άτομο, ο συντελεστής θα ήταν 1. Αν ο συντελεστής Gini ήταν π.χ. 0,30, αυτό σημαίνει ότι αν πάρουμε 2 τυχαία άτομα, τότε αναμένουμε ότι το εισόδημά τους θα διαφέρει κατά 30% του μέσου όρου.

Z. Δείκτες συντάξεων

Λόγος σχετικού διάμεσου εισοδήματος ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω και 60 ετών και άνω προς το αντίστοιχο εισόδημα ατόμων ηλικίας 45 έως 54 ετών (relative median ratio)

- Ο *λόγος του σχετικού διάμεσου εισοδήματος* αφορά στο κατά πόσο τα εισοδήματα των ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω είναι υψηλότερα ή χαμηλότερα από τα αντίστοιχα εισοδήματα ατόμων ηλικίας 45 έως 54 ετών, δηλαδή είναι ο λόγος του διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω προς το αντίστοιχο εισόδημα ατόμων ηλικίας 45 έως 54 ετών και εκτιμάται στο 0,80. Αυτό σημαίνει ότι τα εισοδήματα του πληθυσμού ηλικίας 65 ετών και άνω ανέρχονται στο 80% των εισοδημάτων του πληθυσμού ηλικίας 45 έως 54 ετών (πίνακας 14α).
- Ο ίδιος λόγος που αφορά στα εισοδήματα των ατόμων 60 ετών και άνω με τα αντίστοιχα εισοδήματα ατόμων ηλικίας 45 έως 54 ετών εκτιμάται σε 0,84 (πίνακας 14β).

H. Κατάσταση υγείας και κίνδυνος φτώχειας

- Τα μέλη των νοικοκυριών σε κίνδυνο φτώχειας, ηλικίας 16 ετών και άνω, δηλώνουν ότι η κατάσταση της υγείας τους είναι πολύ καλή ή καλή σε ποσοστό 68,9%, ενώ στα μη φτωχά το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται σε 78,6% (πίνακας 15).
- Το 27,9% των μελών των νοικοκυριών σε κίνδυνο φτώχειας, ηλικίας 16 ετών και άνω, δηλώνουν ότι έχουν κάποιο χρόνια πρόβλημα υγείας, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των μελών του μη φτωχού πληθυσμού ανέρχεται σε 20%. Με λίγα λόγια ο φτωχός πληθυσμός έχει κάποιο χρόνια πρόβλημα κατά 35% περισσότερο από το μη φτωχό πληθυσμό (πίνακας 16).

Θ. Επίπεδο εκπαίδευσης και κίνδυνος φτώχειας

- Ο ρόλος της εκπαίδευσης είναι ιδιαίτερα σημαντικός για τη μείωση της φτώχειας. Το ανώτερο επίπεδο εκπαίδευσης, που έχει τελειώσει το 66,9% των φτωχών, είναι η υποχρεωτική εκπαίδευση, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τους μη φτωχούς εκτιμάται στο 44,4% (πίνακας 17).
- Το 40% αυτών που δεν έχουν πάει καθόλου σχολείο (αναλφάβητοι) ή δεν έχουν τελειώσει το δημοτικό απειλείται από φτώχεια. Το αντίστοιχο ποσοστό για άτομα που έχουν τελειώσει ανώτατη βαθμίδα (ΤΕΙ, ΑΕΙ, μεταπτυχιακά) μειώνεται δραστικά στο 8% (πίνακας 18).

I. Κίνδυνος φτώχειας των οικονομικών μεταναστών

- Ο κίνδυνος φτώχειας, μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, των οικονομικών μεταναστών εκτιμάται, από τα στοιχεία της έρευνας σε 34,3%.
- Ο δείκτης S80/S20, που εξετάζει το μερίδιο του εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού προς το εισόδημα του φτωχότερου 20% του πληθυσμού, ανέρχεται στο 5,0· δηλαδή, το μερίδιο του εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού είναι 5,0 φορές υψηλότερο από το εισόδημα του φτωχότερου 20% του πληθυσμού.

Συμπεράσματα

Πληθυσμός που απειλείται από τη φτώχεια :

- Νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 16 ετών και με, τουλάχιστον, ένα εργαζόμενο μέλος (51%)
- Νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά και χωρίς εργαζόμενα μέλη (47%)
- Άνδρες άνεργοι (41%)
- Μονογονεϊκά νοικοκυριά με, τουλάχιστον, ένα εξαρτώμενο παιδί (34%)
- Νοικοκυριά με έναν ενήλικα ηλικίας άνω των 65 ετών (33%)
- Νοικοκυριά με έναν ηλικιωμένο (33%)
- Νοικοκυριά με 2 ενήλικες με τρία ή περισσότερα εξαρτώμενα παιδιά (30%)
- Νέοι ηλικίας 16 έως 24 ετών (25%)

Ο φτωχός πληθυσμός αποτελείται από:

- Τα μέλη των νοικοκυριών που έχουν χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο (69%)
- Μη εργαζομένους (66%), αλλά και από εργαζομένους (34%)
- Τα μέλη των νοικοκυριών που μένουν σε αραιοκατοικημένες περιοχές (63%)
- Νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά (54%)
- Νοικοκυριά χωρίς εξαρτώμενα παιδιά (46%)
- Νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά και με ένα, τουλάχιστον, εργαζόμενο μέλος (33%)

Παρατηρήσεις επί των αποτελεσμάτων

Επισημαίνεται ότι για την εξαγωγή ορθών συμπερασμάτων, κατά την μελέτη των αποτελεσμάτων της έρευνας, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στον ερευνώμενο πληθυσμό δεν περιλαμβάνονται ομάδες πληθυσμού που είναι, κατά τεκμήριο, φτωχές, όπως άστεγοι, διαβιούντες σε ιδρύματα, ατίγανοι κλπ.

Δεδομένου ότι οι δείκτες επηρεάζονται σημαντικά από διάφορες υποκατηγορίες πληθυσμού (ηλικιακές κατηγορίες, τύποι νοικοκυριών κλπ.), επισημαίνεται ότι αυτές δεν είναι αντιπροσωπευτικές του συνολικού πληθυσμού της Χώρας στο δείγμα. Μια μεγάλη κατηγορία που επηρεάζει το δείκτη της φτώχειας είναι οι οικονομικοί μετανάστες, κατηγορία που, επίσης, υποαντιπροσωπεύεται.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

α. Δείκτες κινδύνου φτώχειας, κοινωνικής ενσωμάτωσης και συντάξεων

Πίνακας 1. Κατώφλι σχετικού κινδύνου φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά τύπο νοικοκυριού

Τύπος νοικοκυριού	Κατώφλι κινδύνου φτώχειας
Μονοπρόσωπα νοικοκυριά	6.120,00
Νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά	12.852,00

ευρώ

Πίνακας 2α. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	20,3	21	20
0-64	20	20	19
0-17	23	-	-
18-24	24	26	22
25-49	18	18	17
50-64	18	18	18
65+	23	25	21

%

Πίνακας 2β. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας ηλικιωμένων μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	20	21	20
0-59	20	20	19
0-74	19	20	19
60+	22	23	20
75+	31	32	31

%

Πίνακας 2γ. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά ομάδες ηλικιών αφού συμπεριληφθούν τα τεκμαρτά εισοδήματα

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο
Σύνολο	17,8
0-64	18
0-17	22
18-24	24
25-49	16
50-64	15
65+	17
0-59	18
0-74	17
60+	24
75+	25

Πίνακας 2δ. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας συνταξιούχων μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών

Σύνολο	Θήλεις	Άρρενες
22	25	19

Πίνακας 3α. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά ασχολία και φύλο

Ασχολία	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Εργαζόμενοι	14	12	15
Λοιποί μη οικονομικά ενεργοί (εκτός συνταξιούχων)	25	25	27
Μη εργαζόμενοι (άνεργοι και οικονομικά μη ενεργοί)	25	26	23
Συνταξιούχοι	22	25	19
Άνεργοι	35	31	41

Πίνακας 3β. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας εργαζομένων μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά κατάσταση απασχόλησης

Κατάσταση απασχόλησης	Σύνολο πληθυσμού
Πλήρης απασχόληση	13
Μερική απασχόληση	27

Πίνακας 4. Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά τύπο νοικοκυριού

Τύπος νοικοκυριού	%
Σύνολο	20
<i>Νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά</i>	23
Μονογονεϊκό νοικοκυριό με, τουλάχιστον, ένα εξαρτώμενο παιδί	34
Δύο ενήλικες με ένα εξαρτώμενο παιδί	20
Δύο ενήλικες με δύο εξαρτώμενα παιδιά	22
Τρεις ή περισσότεροι ενήλικες με εξαρτώμενα παιδιά	30
<i>Νοικοκυριά χωρίς εξαρτώμενα παιδιά</i>	18
Μονοπρόσωπο νοικοκυριό	27
Ένας ενήλικας ηλικίας 65 ετών και άνω	33
Ένας ενήλικας ηλικίας κάτω των 65 ετών	22
Μονοπρόσωπο νοικοκυριό - θήλυ	29
Μονοπρόσωπο νοικοκυριό - άρρεν	25
Δύο ενήλικες χωρίς εξαρτώμενα παιδιά και οι δύο ηλικίας κάτω των 65 ετών	15
Δύο ενήλικες χωρίς εξαρτώμενα παιδιά ο ένας, τουλάχιστον, ηλικίας 65 ετών και άνω	21
Νοικοκυριά με τρεις ή περισσότερους ενήλικες χωρίς εξαρτώμενα παιδιά	15

Πίνακας 5α. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς κατοικίας

Ομάδες ηλικιών	Ιδιοκτήτες			Ενοικιαστές		
	Σύνολο	Θήλειες	Άρρενες	Σύνολο	Θήλειες	Άρρενες
Σύνολο	20	20	19	23	23	23
0-17	22	-	-	28	-	-
18-64	18	18	17	23	24	22
65+	24	26	21	14	13	26

Πίνακας 5β. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά ομάδες ηλικιών ηλικιωμένων και ιδιοκτησιακό καθεστώς κατοικίας

Ομάδες ηλικιών	Ιδιοκτήτες	Ενοικιαστές
60+	23	14
65+	24	14
75+	33	13

Πίνακας 6. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά ένταση εργασίας του νοικοκυριού

Τύπος νοικοκυριού, κατά ένταση εργασίας	%
Νοικοκυριά χωρίς εξαρτώμενα παιδιά και με όλα τα μέλη εργαζόμενα	9
Νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά και χωρίς εργαζόμενα μέλη	47
Νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά και με ένα, τουλάχιστον, εργαζόμενο μέλος	26
Νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 16 ετών και με ένα, τουλάχιστον, εργαζόμενο μέλος	51
Νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά και με όλα τα μέλη εργαζόμενα	12
Νοικοκυριά χωρίς εξαρτώμενα παιδιά και χωρίς εργαζόμενα μέλη	25
Νοικοκυριά χωρίς εξαρτώμενα παιδιά και με ένα, τουλάχιστον, εργαζόμενο μέλος	16

Πίνακας 7α. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές

Κατώφλι κινδύνου φτώχειας	Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	%	
			Θήλεις	Άρρενες
40% του διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος	Σύνολο	8	8	7
	0-17	10	-	-
	18-64	7	8	7
	65+	7	7	6
50% του διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος	Σύνολο	13	14	13
	0-17	15	-	-
	18-64	12	13	12
	65+	15	16	13
70% του διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος	Σύνολο	28	29	27
	0-17	32	-	-
	18-64	25	26	25
	65+	34	36	31

Πίνακας 7β. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας, μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, ηλικιωμένων με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές

%		
Κατώφλι κινδύνου φτώχειας	Ομάδες ηλικιών	Ηλικιωμένοι
50% του διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος	60+	15
	65+	15
	75+	22
70% του διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος	60+	32
	65+	34
	75+	42

Πίνακας 8α. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, πριν από τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, μη συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων

%			
Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	24	25	23
0-17	27	-	-
18-64	22	22	21
65+	28	31	24

Πίνακας 8β. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, πριν από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων

%			
Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	42	44	40
0-17	30	-	-
18-64	34	36	32
65+	82	84	79

Πίνακας 9α. Βάθος (χάσμα) σχετικού κινδύνου φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών

%			
Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	26	26	26
0-17	29	-	-
18-64	26	26	25
65+	24	24	24

Πίνακας 9β. Βάθος (χάσμα) σχετικού κινδύνου φτώχειας ηλικιωμένων μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
65+	24	24	24
75+	26	28	25

%

Πίνακας 10. Δείκτης ανισοκατανομής (S80/S20)

Δείκτης S80/S20	6
-----------------	---

Πίνακας 10α. Δείκτης ανισοκατανομής (S80/S20) ηλικιωμένων

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού
0-64	6.3
65+	4.8

%

Πίνακας 11. Συντελεστής Gini

Συντελεστής Gini	34,3
------------------	------

Πίνακας 11α. Συντελεστής Gini, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	34,3	34,5	34,0
0-15	35,3	34,6	35,9
0-64	34,6	34,9	34,3
16-24	36,2	37,8	34,4
16-64	34,4	34,9	33,9
16+	34,1	34,4	33,7
25-49	33,0	33,7	32,3
50-64	35,8	35,2	36,3
65+	30,6	31,3	29,7

%

Πίνακας 12. Μέσο ετήσιο ατομικό ισοδύναμο εισόδημα

Σε ευρώ

Μέσο ισοδύναμο εισόδημα	12.130,28
-------------------------	-----------

Πίνακας 13. Μισθολογική διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών

%

Μισθολογική διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών	9
--	---

Πίνακας 14α. Λόγος του σχετικού διάμεσου εισοδήματος ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω

Λόγος του σχετικού διάμεσου εισοδήματος ηλικίας 65 ετών και άνω	0,80
---	------

Πίνακας 14β. Λόγος του σχετικού διάμεσου εισοδήματος ηλικίας 60 ετών και άνω

Λόγος του σχετικού διάμεσου εισοδήματος ηλικίας 60 ετών και άνω	0,84
---	------

Πίνακας 15. Κατάσταση υγείας, κατά κατηγορία πληθυσμού

%

Κατάσταση υγείας	Πληθυσμός		
	Σύνολο	Φτωχός	Μη φτωχός
Πολύ καλή	53,5	47,1	55,1
Καλή	23,1	21,8	23,5
Μέτρια	14,6	17,9	13,8
Κακή	6,0	9,8	5,1
Πολύ κακή	2,7	3,5	2,6

Πίνακας 16. Χρόνιο πρόβλημα υγείας, κατά κατηγορία πληθυσμού

%

Χρόνιο πρόβλημα υγείας	Πληθυσμός		
	Σύνολο	Φτωχός	Μη φτωχός
	21,6	27,9	20,0

Πίνακας 17. Επίπεδο εκπαίδευσης των μελών των νοικοκυριών ηλικίας 16 ετών και άνω, κατά κατηγορία πληθυσμού

%

Επίπεδο εκπαίδευσης	Πληθυσμός		
	Σύνολο	Φτωχός	Μη φτωχός
Δεν έχει τελειώσει το Δημοτικό ή δεν πήγε σχολείο	2,9	5,9	2,2
Δημοτικό	33,5	44,8	30,7
Γυμνάσιο	12,5	16,2	11,5
Λύκειο	30,0	23,7	31,5
Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση (IEK, Ανώτερες σχολές κλπ.)	4,0	2,8	4,3
ΤΕΙ, ΑΕΙ, Μεταπτυχιακό	16,8	6,4	19,4
Διδακτορικό	0,4	0,1	0,4

Πίνακας 18. Αναλογία φτωχού και μη φτωχού πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω στο σύνολο του πληθυσμού, κατά επίπεδο εκπαίδευσης

%

Επίπεδο εκπαίδευσης	Πληθυσμός	
	Φτωχός	Μη φτωχός
Σύνολο	20	80
Δεν έχει τελειώσει το Δημοτικό ή δεν πήγε σχολείο	40	60
Δημοτικό	27	73
Γυμνάσιο	26	74
Λύκειο	16	84
Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση (IEK, Ανώτερες σχολές κλπ.)	14	86
ΤΕΙ, ΑΕΙ, Μεταπτυχιακό	8	92
Διδακτορικό	5	95

β. Κατανομή πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας

Πίνακας 19. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	100	54	46
0-15	17	16	18
0-64	79	77	82
16-24	13	12	13
16-64	62	60	64
16+	83	84	82
25-49	33	33	34
50-64	16	16	17
65+	21	24	18

Πίνακας 20. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας, κατά ασχολία και φύλο

Ασχολία	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Εργαζόμενοι	34	22	49
Λοιποί μη οικονομικά ενεργοί (εκτός συνταξιούχων)	32	46	17
Μη εργαζόμενοι (άνεργοι και οικονομικά μη ενεργοί)	66	78	51
Συνταξιούχοι	24	23	25
Άνεργοι	10	9	10

Πίνακας 21. Κίνδυνος φτώχειας, κατά τύπο νοικοκυριού

Τύπος νοικοκυριού	%
<i>Νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά</i>	54
Μονογονεϊκό νοικοκυριό με ένα, τουλάχιστον, εξαρτώμενο παιδί	3
Δύο ενήλικες με ένα εξαρτώμενο παιδί	10
Δύο ενήλικες με δύο εξαρτώμενα παιδιά	25
Τρεις ή περισσότεροι ενήλικες με εξαρτώμενα παιδιά	16
<i>Νοικοκυριά χωρίς εξαρτώμενα παιδιά</i>	46
Μονοπρόσωπο νοικοκυριό	10
Ένας ενήλικας ηλικίας 65 ετών και άνω	6
Ένας ενήλικας ηλικίας κάτω των 65 ετών	4
Μονοπρόσωπο νοικοκυριό - θήλυ	7
Μονοπρόσωπο νοικοκυριό - άρρεν	3
Δύο ενήλικες χωρίς εξαρτώμενα παιδιά και οι δύο ηλικίας κάτω των 65 ετών	17
Δύο ενήλικες χωρίς εξαρτώμενα παιδιά ο ένας, τουλάχιστον, ηλικίας 65 ετών και άνω	12
Λοιπά νοικοκυριά χωρίς εξαρτώμενα παιδιά	17

Πίνακας 22. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας, κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς

	%	
Σύνολο	Ιδιοκτήτες	Ενοικιαστές
100	79	21

Πίνακας 23. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας, κατά ένταση εργασίας

Τύπος νοικοκυριού κατά ένταση εργασίας	%
Νοικοκυριά χωρίς εξαρτώμενα παιδιά και με όλα τα μέλη εργαζόμενα	7
Νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά και χωρίς εργαζόμενα μέλη	6
Νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά και με ένα, τουλάχιστον, εργαζόμενο μέλος	33
Νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 16 ετών, και με ένα, τουλάχιστον, εργαζόμενο μέλος	12
Νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά και με όλα τα μέλη εργαζόμενα	14
Νοικοκυριά χωρίς εξαρτώμενα παιδιά και χωρίς εργαζόμενα μέλη	10
Νοικοκυριά χωρίς εξαρτώμενα παιδιά και με ένα, τουλάχιστον, εργαζόμενο μέλος	19

Πίνακας 24α. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών πριν από τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, μη συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	%	
		Θήλεις	Άρρενες
0-15	17	16	18
16+	61	59	64
16-64	83	84	82
65+	22	25	18

Πίνακας 24β. Σχετικός κίνδυνος φτώχειας, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών πριν από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, συμπεριλαμβανομένων και των συντάξεων

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	%	
		Θήλεις	Άρρενες
0-15	11	10	11
16+	54	52	55
16-64	89	90	89
65+	36	38	33

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας

Η Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (EU-SILC) αποτελεί μέρος ενός κοινοτικού στατιστικού προγράμματος, στο οποίο συμμετέχουν όλες οι χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αντικατέστησε, από το 2003, το ευρωπαϊκό panel νοικοκυριών (European Community Household Panel, ECHP), προκειμένου να επιτευχθεί η ποιοτική βελτίωση των στατιστικών δεδομένων που αφορούν στη φτώχεια και στον κοινωνικό αποκλεισμό.

Βασικός στόχος της έρευνας είναι η μελέτη, σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, των συνθηκών διαβίωσης των νοικοκυριών σε σχέση, κυρίως, με το εισόδημά τους. Η έρευνα αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η συγκρισιμότητα των στοιχείων θεωρείται εξασφαλισμένη, αφού η έρευνα διενεργείται σε όλες τις χώρες μέλη, χρησιμοποιώντας κοινές μεταβλητές.

Νομική βάση

Η έρευνα διενεργείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και διέπεται από τις διατάξεις του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και Κοινοβουλίου με αριθ. 1177/2003.

Περίοδος αναφοράς του εισοδήματος

Η περίοδος αναφοράς του εισοδήματος είναι το προηγούμενο ημερολογιακό έτος.

Μέγεθος δείγματος

Η έρευνα διενεργήθηκε σε τελικό δείγμα 5.700 νοικοκυριών και σε 15.151 μέλη των νοικοκυριών αυτών, εκ των οποίων 12.190 ηλικίας 16 ετών και άνω. Ο μέσος όρος ατόμων υπολογίστηκε στα 2,66 μέλη ανά νοικοκυριό.

Σχεδιασμός έρευνας

Η έρευνα είναι δειγματοληπτική με σχεδιασμό *rotational integrated design*, που επιλέχτηκε ως ο πλέον κατάλληλος για ενιαία συγχρονική και διαχρονική έρευνα. Η τελική δειγματοληπτική μονάδα είναι το νοικοκυριό. Οι μονάδες ανάλυσης είναι τα νοικοκυριά και τα μέλη τους.

Η διαχρονική δομή του δείγματος διακρίνεται σε τέσσερα εναλλασσόμενα υπο-δείγματα (panels), καθένα από τα οποία είναι αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού και διαρκεί τέσσερα χρόνια. Για κάθε δύο διαδοχικά χρόνια υπάρχει μερική επικάλυψη (75%) των panels. Κάθε χρόνο ένα panel εγκαταλείπει το δείγμα και ένα νέο panel επιλέγεται. Το σχήμα εναλλαγής άρχισε από το πρώτο έτος (2003). Για να υπάρξει πλήρες δείγμα το πρώτο έτος της έρευνας, τα τέσσερα panels άρχισαν ταυτόχρονα. Για τη διαχρονική συνιστώσα του EU-SILC, τα άτομα που επιλέγονται, αρχικά, ερευνώνται για περίοδο τεσσάρων χρόνων ίση με τη διάρκεια του κάθε panel.

Η έρευνα EU-SILC βασίζεται σε δισταδιακή στρωματοποιημένη δειγματοληψία νοικοκυριών από πλαίσιο δειγματοληψίας, που έχει δημιουργηθεί με βάση τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού του 2001 και καλύπτει πλήρως τον πληθυσμό αναφοράς.

Ο σχεδιασμός της δειγματοληψίας περιλαμβάνει δύο επίπεδα στρωμάτωσης:

ι) Το πρώτο επίπεδο είναι γεωγραφική στρωμάτωση, που βασίζεται στη διαίρεση της Χώρας στις Περιφέρειες, που αντιστοιχούν στο ευρωπαϊκό επίπεδο διαμέρισης NUTS II, ενώ τα δύο μεγάλα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης συγκροτούν χωριστά γεωγραφικά στρώματα.

ιι) Το δεύτερο επίπεδο στρωμάτωσης είναι η ταξινόμηση των οικισμών, μέσα σε κάθε ΥΠΑ, σε τέσσερις κατηγορίες αστικότητας, σύμφωνα με το μέγεθος του πληθυσμού τους. Η στρωμάτωση των δύο μεγάλων πολεοδομικών συγκροτημάτων έγινε κατά απογραφικές εποπτείες.

Το δείγμα των ιδιωτικών νοικοκυριών επιλέγεται σε δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο, ένα τυχαίο δείγμα μονάδων επιφανείας (κατοικημένων γεωγραφικών περιοχών, που περικλείονται από φυσικά ή τεχνητά όρια) επιλέγεται με συστηματική δειγματοληψία από κάθε τελικό στρώμα με πιθανότητα επιλογής της κάθε μονάδας, αναλογική του αριθμού των ιδιωτικών νοικοκυριών που αυτή περιέχει. Στο δεύτερο στάδιο, ένα συστηματικό τυχαίο δείγμα ιδιωτικών νοικοκυριών επιλέγεται, με δεδομένο δειγματοληπτικό κλάσμα, από το σύγχρονο πληθυσμό των νοικοκυριών (με βάση προμέτρηση που γίνεται στο πεδίο) κάθε επιλεγμένης μονάδας επιφανείας.

Σταθμίσεις

Για την εκτίμηση των χαρακτηριστικών της έρευνας, τα στοιχεία κάθε ατόμου και κάθε νοικοκυριού του δείγματος πολλαπλασιάστηκαν με έναν αναγωγικό συντελεστή. Ο αναγωγικός συντελεστής προκύπτει ως το γινόμενο των ακόλουθων τριών παραγόντων (σταθμίσεων):

α. Η αντίστροφη πιθανότητα επιλογής του ατόμου, που συμπίπτει με την αντίστροφη πιθανότητα του νοικοκυριού.

β. Το αντίστροφο του ποσοστού απόκρισης των νοικοκυριών εντός του στρώματος.

γ. Ένας διορθωτικός συντελεστής, ο οποίος καθορίζεται κατά τρόπο ώστε:

ι) Η εκτίμηση των ατόμων κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, που θα προκύψει ανά γεωγραφική περιφέρεια, να συμπίπτει με τον αντίστοιχο αριθμό, ο οποίος υπολογίστηκε με προβολή για την περίοδο αναφοράς της έρευνας και βασίστηκε στη φυσική κίνηση πληθυσμού (απογραφή πληθυσμού 2001 και γεννήσεις, θάνατοι, μετανάστευση).

ιι) Η εκτίμηση των νοικοκυριών, κατά τάξη μεγέθους (1, 2, 3, 4 ή 5+ μέλη) και κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς, να συμπίπτει με αυτή του έτους αναφοράς, που υπολογίστηκε με προβολή που βασίστηκε στη διαχρονική τάση της απογραφής πληθυσμού των ετών 1991 και 2001.

Μεθοδολογία μέτρησης του κινδύνου φτώχειας

Η γραμμή φτώχειας (το κατώφλι της φτώχειας) υπολογίζεται με τη σχετική έννοια (φτωχός σε σχέση με τους άλλους) και ορίζεται στο 60% του διάμεσου ισοδύναμου συνολικού διαθέσιμου εισοδήματος του νοικοκυριού, με βάση την τροποποιημένη κλίμακα ισοδυναμίας του ΟΟΣΑ, διαφοροποιούμενη από την έννοια του κινδύνου της απόλυτης φτώχειας (ο φτωχός που στερείται βασικών μέσων επιβίωσης). Για τον υπολογισμό του συνολικού ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος του νοικοκυριού λαμβάνεται υπόψη το συνολικό καθαρό εισόδημα, δηλαδή το εισόδημα που προκύπτει μετά την αφαίρεση των φόρων και των εισφορών για κοινωνική ασφάλιση, που λαμβάνεται από όλα τα μέλη του νοικοκυριού.

Συγκεκριμένα, οι εισοδηματικές συνιστώσες που περιλαμβάνονται στην έρευνα είναι:

- Το εισόδημα από εργασία
- Το εισόδημα από περιουσία
- Οι κοινωνικές παροχές και οι συντάξεις
- Οι χρηματικές μεταβιβάσεις από άλλα νοικοκυριά
- Το τεκμαρτό εισόδημα από τη χρήση του αυτοκινήτου της επιχείρησης

Εισοδηματικές συνιστώσες, όπως το τεκμαρτό ενοίκιο από ιδιοκατοίκηση, οι έμμεσες κοινωνικές μεταβιβάσεις, τα εισοδήματα σε είδος και οι τόκοι από δάνεια, είναι δυνατόν να επηρεάσουν σημαντικά τα αποτελέσματα και περιλαμβάνονται στην έρευνα από το έτος αυτό (2007).

Ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα

Ως ισοδύναμο διαθέσιμο ατομικό εισόδημα ορίζεται το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα του νοικοκυριού μετά τη διαίρεσή του με το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού. Το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού υπολογίζεται σύμφωνα με την τροποποιημένη κλίμακα του ΟΟΣΑ.

Επισημαίνεται ότι στην κατανομή κατά άτομο θεωρείται, με βάση τον παραπάνω ορισμό, ότι το κάθε μέλος του νοικοκυριού κατέχει το ίδιο εισόδημα που αντιστοιχεί στο ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα. Αυτό σημαίνει ότι το κάθε μέλος του νοικοκυριού απολαμβάνει το ίδιο επίπεδο διαβίωσης. Συνεπώς, στην κατά άτομο κατανομή, το εισόδημα που αποδίδεται σε κάθε άτομο, δεν αντιπροσωπεύει χρηματική απολαβή, αλλά έναν δείκτη επιπέδου διαβίωσης.

Το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα ενός νοικοκυριού υπολογίζεται ως το άθροισμα των εισοδημάτων των μελών των νοικοκυριών (εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, από αυτοαπασχόληση, συντάξεις, επιδόματα ανεργίας, εισόδημα από ακίνητη περιουσία, οικογενειακά επιδόματα, τακτικές χρηματικές μεταβιβάσεις κλπ.), δηλαδή του συνόλου των καθαρών αποδοχών από όλες τις πηγές εισοδήματος μετά την αφαίρεση των τυχόν παροχών προς άλλα νοικοκυριά. Στο ποσό αυτό πρέπει να προστεθεί και ο φόρος που, ενδεχομένως, επιστράφηκε και αφορούσε στην εκκαθάριση των εισοδημάτων του προηγούμενου έτους.

Κλίμακα ισοδυναμίας

Το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού υπολογίζεται με βάση την τροποποιημένη κλίμακα του ΟΟΣΑ, σύμφωνα με την οποία ορίζεται συντελεστής στάθμισης 1 για τον πρώτο ενήλικα, 0,5 για το δεύτερο ενήλικα και παιδιά 14 ετών και άνω και 0,3 για παιδιά 13 ετών και κάτω. Παράδειγμα: Το εισόδημα του νοικοκυριού με δύο ενήλικες και δύο παιδιά κάτω των 14 ετών διαιρείται με το συντελεστή ισοδυναμίας $1+0,5+2 \times 0,3 = 2,1$, για νοικοκυριό με δύο ενήλικες διά 1,5, για νοικοκυριό με 2 ενήλικες και 2 παιδιά ηλικίας 14 ετών και άνω διά 2,5 κλπ.

Εξαρτώμενα παιδιά

Εξαρτώμενα παιδιά θεωρούνται τα παιδιά ηλικίας έως 16 ετών και τα παιδιά ηλικίας 16 έως 24 ετών που είναι οικονομικά μη ενεργά (μαθητές, σπουδαστές, στρατιώτες, νοικοκυρές κλπ.)

Δείκτες

Κύριοι δείκτες

1. Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις
  - Φύλο και ομάδες ηλικιών
  - Συνήθης δραστηριότητα
  - Τύπος νοικοκυριού
  - Ιδιοκτησιακό καθεστώς της κατοικίας
  - Ένταση εργασίας
  - Ενδεικτικές τιμές σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης, σε ευρώ και εθνικό νόμισμα
2. Ανισότητα στην κατανομή του εισοδήματος (S80 / S20)
3. Εμμονή του κινδύνου της φτώχειας, κατά ομάδες ηλικιών και φύλο
4. Σχετικό βάθος (χάσμα) του κινδύνου της φτώχειας κατά ομάδες ηλικιών και φύλο

Δευτερεύοντες δείκτες

5. Κίνδυνος φτώχειας υπολογιζόμενος με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές
6. Κίνδυνος φτώχειας σε μια δεδομένη χρονική στιγμή, κατά ομάδες ηλικιών και φύλο
7. Κίνδυνος φτώχειας πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά ομάδες ηλικιών και φύλο
8. Δείκτης ανισοκατανομής του εισοδήματος: Συντελεστής Gini
9. Εμμονή φτώχειας (κάτω του 50% του διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος)

Λοιποί δείκτες

10. Μέσο ισοδύναμο εισόδημα
11. Μισθολογική διαφορά μεταξύ των δύο φύλων

Δείκτες συντάξεων

12. Ο λόγος του διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω προς το αντίστοιχο εισόδημα ατόμων ηλικίας 45 έως 54 ετών.
13. Ο λόγος του διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος ατόμων ηλικίας 60 ετών και άνω προς το αντίστοιχο εισόδημα ατόμων ηλικίας 45 έως 54 ετών.
14. Ο λόγος του διάμεσου ατομικού (όχι ισοδύναμου) εισοδήματος, μόνο από συντάξεις, συνταξιούχων ηλικίας μεταξύ 65 και 74 ετών προς το αντίστοιχο εισόδημα ατόμων ηλικίας 50-59 ετών

Ορισμοί των δεικτών

1. Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις

Ως κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις ορίζεται το ποσοστό των ατόμων που ζουν σε νοικοκυριά, των οποίων το συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα είναι χαμηλότερο του 60% του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος.

2. Ανισότητα στην κατανομή του εισοδήματος (S80 / S20)

Η ανισότητα στην κατανομή του εισοδήματος (S80 / S20) εκφράζεται ως λόγος του συνόλου του ισοδύναμου διαθέσιμου, που λαμβάνεται από το 20% του πληθυσμού με το υψηλότερο ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα, προς το εισόδημα που λαμβάνει το 20% του πληθυσμού με το χαμηλότερο εισόδημα, και εξετάζει το μερίδιο του εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού και το συγκρίνει με το 20% του φτωχότερου.

3. Εμμονή του κινδύνου φτώχειας

Ως εμμονή του κινδύνου φτώχειας ορίζεται το ποσοστό των ατόμων που διαβιούν σε νοικοκυριά, των οποίων το συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα είναι χαμηλότερο του 60% του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος, κατά το έτος αναφοράς n και για, τουλάχιστον, δύο ακόμη έτη από τα έτη $n-1$, $n-2$, $n-3$.

4. Σχετικό βάθος (χάσμα) του κινδύνου φτώχειας

Το σχετικό βάθος (χάσμα) του κινδύνου φτώχειας αναφέρεται στην εισοδηματική κατάσταση των ατόμων που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας και ορίζεται ως η διαφορά του εισοδήματος των φτωχών ατόμων από το όριο της φτώχειας, δηλαδή μας παρέχει το μέσο έλλειμμα των φτωχών ατόμων.

5. Κίνδυνος φτώχειας υπολογιζόμενος με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές

Ως κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές ορίζεται το ποσοστό των ατόμων που διαβιούν σε νοικοκυριά των οποίων το συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα είναι χαμηλότερο του 40%, 50% και 70% του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος.

6. Κίνδυνος φτώχειας σε μια δεδομένη χρονική στιγμή

Με έτος βάσης το έτος t , ως κίνδυνος φτώχειας σε μια δεδομένη χρονική στιγμή ορίζεται το ποσοστό των ατόμων των οποίων το συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα το έτος t είναι χαμηλότερο από το εισόδημα του κατωφλιού της φτώχειας, υπολογιζόμενος για το έτος $t-3$ πληθωρισμένος.

7. Κίνδυνος φτώχειας πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις

7.1. Κίνδυνος φτώχειας κατά φύλο και ομάδες ηλικιών πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (δεν περιλαμβάνονται οι συντάξεις)

Ως κίνδυνος φτώχειας πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις μη συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων στις κοινωνικές μεταβιβάσεις, ορίζεται το ποσοστό των ατόμων που ζουν σε νοικοκυριά των οποίων το συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα είναι μικρότερο του 60% του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος.

7.2. Κίνδυνος φτώχειας κατά φύλο και ομάδες ηλικιών πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (περιλαμβάνονται οι συντάξεις)

Ως κίνδυνος φτώχειας πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων στις κοινωνικές μεταβιβάσεις, ορίζεται το ποσοστό των ατόμων που διαβιούν σε νοικοκυριά των οποίων το συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα είναι μικρότερο του 60% του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος.

Ως κοινωνικές μεταβιβάσεις θεωρούνται τα κοινωνικά επιδόματα, δηλαδή η κοινωνική βοήθεια (ΕΚΑΣ, εισοδηματικές ενισχύσεις σε νοικοκυριά μόνιμων κατοίκων ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, επίδομα μακροχρόνια ανέργων ηλικίας 45-65 ετών κλπ.), τα οικογενειακά επιδόματα, τα επιδόματα / βοηθήματα ανεργίας, τα επιδόματα / βοηθήματα ασθενείας, τα επιδόματα / βοηθήματα αναπηρίας - ανικανότητας και οι εκπαιδευτικές παροχές) και οι συντάξεις (ως συντάξεις θεωρούνται οι συντάξεις γήρατος από εργασία και οι συντάξεις / βοηθήματα από το / τη σύζυγο).

8. Δείκτης ανισοκατανομής του εισοδήματος: Συντελεστής Gini

Ο συντελεστής Gini ορίζεται ως λόγος των αθροιστικών μεριδίων του πληθυσμού, κατανεμημένου ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος, προς το αθροιστικό μερίδιο του συνολικού ποσού που λαμβάνουν. Η τιμή του κυμαίνεται από 0 (πλήρης ισότητα) έως 1 (πλήρης εισοδηματική ανισότητα).

Αν όλο το εθνικό εισόδημα ήταν συγκεντρωμένο σε ένα άτομο, ο συντελεστής Gini θα ήταν 1. Αν ο συντελεστής Gini ήταν π.χ. 0,30, αυτό σημαίνει ότι αν πάρουμε 2 τυχαία άτομα, τότε αναμένουμε ότι το εισόδημά τους θα διαφέρει κατά 30% του μέσου όρου.

9. Εμμογή φτώχειας (κάτω του 50% του διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος)

Ως εμμογή του κινδύνου φτώχειας ορίζεται το ποσοστό των ατόμων που ζουν σε νοικοκυριά, των οποίων το συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα είναι μικρότερο του 50% του διαθέσιμου ισοδύναμου διάμεσου εισοδήματος κατά το έτος αναφοράς n και για, τουλάχιστον, δύο ακόμη έτη από τα έτη $n-1$, $n-2$, $n-3$.

10. Μέσο ισοδύναμο εισόδημα

Ως μέσο ισοδύναμο εισόδημα ορίζεται ο μέσος όρος των ισοδύναμων διαθέσιμων εισοδημάτων όλων των μελών των νοικοκυριών της Χώρας.

11. Μισθολογική διαφορά μεταξύ των δύο φύλων

Ως μισθολογική διαφορά μεταξύ των δύο φύλων ορίζεται η διαφορά των μέσων ωριαίων ακαθάριστων εισοδημάτων ανδρών και γυναικών από μισθωτή εργασία, που εκφράζεται ως το ποσοστό επί των ωριαίων ακαθάριστων εισοδημάτων των ανδρών. Ο δείκτης υπολογίζεται επί των μισθωτών ηλικίας 16-64 ετών που εργάζονται περισσότερο από 15 ώρες την εβδομάδα.

12. Λόγος σχετικού διάμεσου εισοδήματος ηλικίας 65 ετών και άνω

Ο λόγος του διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω προς το αντίστοιχο εισόδημα ατόμων ηλικίας 45 έως 54 ετών.

13. Λόγος σχετικού διάμεσου εισοδήματος ηλικίας 60 ετών και άνω

Ο λόγος του διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος ατόμων ηλικίας 60 ετών και άνω προς το αντίστοιχο εισόδημα ατόμων ηλικίας 45 έως 54 ετών.

Αρμόδιος: Γιώργος Ντούρος
Τηλέφωνο: 210 4852174
Fax: 210 4852906
E-mail: geodouro@statistics.gr